

CYNGOR SIR YNYS MÔN

Templed Adroddiad Sgriwtini

Pwyllgor:	Pwyllgor Sgriwtini Partneriaeth ac Adfywio
Dyddiad:	13eg Tachwedd 2018
Pwnc:	Strwythur Llywodraethiant a Threfniadau Cyflawni Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus Gwynedd ac Ynys Môn
Pwrpas yr Adroddiad:	Cyflwyno strwythur cyflawni llywodraethiant a threfniadau Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus Gwynedd ac Ynys Môn
Cadeirydd Sgriwtini:	Cyng. Gwilym O Jones
Aelod(au) Portffolio:	Cyng. Llinos Medi
Pennaeth Gwasanaeth:	Dim yn berthnasol
Awdur yr Adroddiad:	Nonn Hughes. Rheolwr Rhaglen Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus Gwynedd ac Ynys Môn
Rhif Ffôn:	01286 679906
E-bost:	NonnGwenllianHughes@gwynedd.llyw.cymru
Aelodau Lleol:	Ddim yn berthnasol i unrhyw Ward benodol.

1 – Argymhelliad/ion

Gofynnir i'r Pwyllgor Sgriwtini nodi:

1. Strwythur llywodraethu Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus Gwynedd ac Ynys Môn.
2. Trefniadau cyflawni'r Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus ar bwyntiau penodol.

2 – Cyswllt efo Cynllun y Cyngor / Blaenoriaethau Corfforaethol Arall

Mae Cyngor Sir Ynys Môn wedi ymrwymo i'r egwyddorion o fewn Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (2015). Mae'r Cyngor yn daprau amrywiaeth o wasanaethau fydd yn cyflawni eu hamcanion llesiant unigol, yn ogystal â chyfrannu at a chefnogi amcanion llesiant y Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus.

3 – Egwyddorion Fel Canllaw ar gyfer Sgriwtini

Er mwyn cymhorthi Aelodau wrth graffu'r pwnc:-

- 3.1** Effaith mae'r eitem yn ei chael ar unigolion a chymunedau
- 3.2** Edrych ar effeithlonrwydd ac effeithiolrwydd unrhyw newid arfaethedig – yn ariannol ac o ran ansawdd.
- 3.3** Edrych ar unrhyw risgiau
- 3.4** Craffu'n cymryd rôl rheoli perfformiad neu warantu ansawdd
- 3.5** Edrych ar gynlluniau a chynigion o safbwynt:
 - hirdymor

- atal
- integreiddio
- cydweithio

4 - Cwestiynau Sgriwtini Allweddol

1. Sut mae'r Bwrdd yn rheoli ei Flaen Rhaglen Gwaith?
2. A fedrwch amlinellu sut mae'r Bwrdd yn gwneud penderfyniadau fel partneriaeth strategol?
3. Sut mae'r Bwrdd yn rheoli perfformiadau blaenoriaethau'r is-grwpiau cyflawni?
4. A oes yna unrhyw rwystrau neu risgiau penodol wrth gyflawni ei raglen waith yn wyneb yr hinsawdd ariannol. A oes gan yr Aelod sy'n cynrychioli'r Cyngor unrhyw sylwadau ar gyflawni rhaglen waith y Bwrdd?

5 – Cefndir / Cyd-destun

1. Cyflwyniad a chyd-destun

Bwriad Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (2015) yw gwella llesiant economaidd, amgylcheddol a diwylliannol Cymru. Mae'r Ddeddf yn amlygu saith nod llesiant a pum ffordd o weithio er mwyn rhoi pwrpas cyffredin i gyrrff cyhoeddus.

Sefydlwyd Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus Gwynedd ac Ynys Môn ym 2016, yn unol â Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015. Y penderfyniad a wnaethpwyd gan Bwyllgor Gwaith Ynys Môn bryd hynny oedd sefydlu Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus (BGC) i Ynys Môn fyddai'n *cydweithio* efo Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus Gwynedd.

Cyhoeddwyd Asesiad o Lesiant y BGC ar gyfer ardaloedd llesiant Ynys Môn ym mis Mai 2017 ac yna yn dilyn cyfres o sesiynau ymgysylltu ac ymgynghori cyhoeddwyd y Cynllun Llesiant ym 2018. Ceir gadarnhad yn y Cynllun Llesiant o'r ddau amcan a chwe maes blaenoriaeth ble gytunwyd gall y Bwrdd gydweithio i sicrhau'r canlyniadau gorau i drigolion Gwynedd ac Ynys Môn. Cytunwyd felly ar feysydd blaenoriaeth sy'n gyffredin yn y ddwy Sir a bydd y BGC yn ymateb i'r materion yma ar y cyd ar draws y ddwy Sir.

Ceir isod grynodedb o amcanion a blaenoriaethau'r Cynllun Llesiant.

Amcanion Llesiant

1. Cymunedau sy'n ffynnu ac yn llewyrchus i'r hir dymor
2. Trigolion sy'n iach ac yn annibynnol gyda safon bywyd da

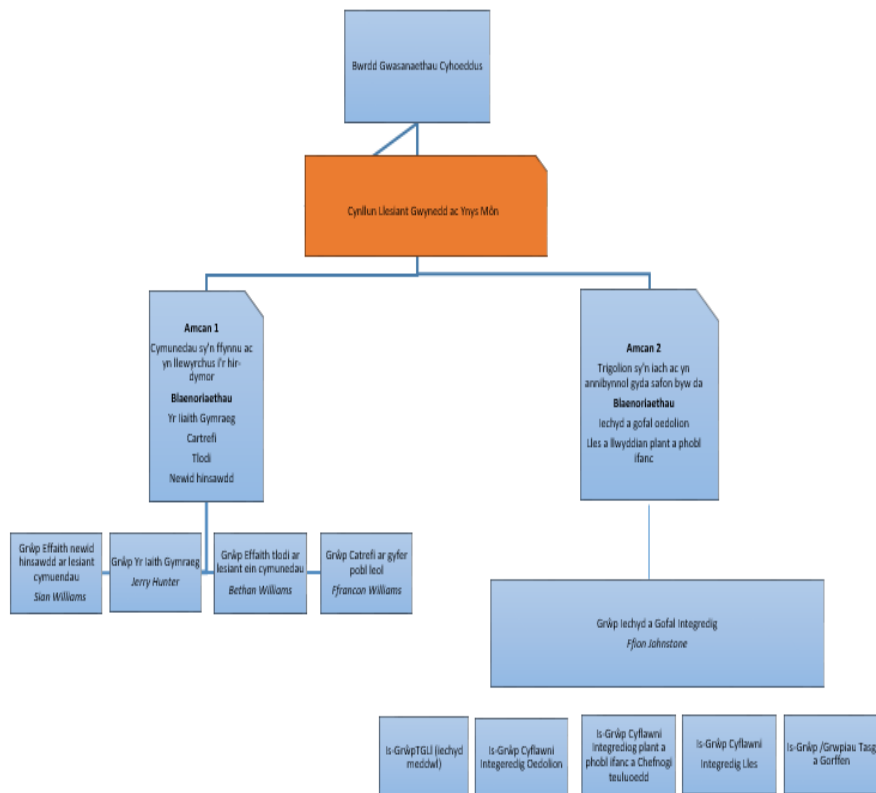
Cytunodd y BGC i chwe maes blaenoriaeth i wireddu'r amcanion uchod. Sefydlwyd pum is-grŵp i gyfarch y meysydd blaenoriaeth ac mae aelodau o'r BGC wedi eu henwebu yn arweinyddion yr is-grwpiau fel a ganlyn:

Y maes blaenoriaeth / Is-grwpiau	Arweinydd yr is-grŵp
Is grŵp yr Iaith Gymraeg	Yr Athro Jerry Hunter, Prifysgol Bangor.
Is-grŵp Cartrefi ar gyfer pobl leol	Ffrancon Williams, Prif Weithredwr Cartrefi Cymunedol Gwynedd
Is-grŵp Effaith Tlodi ar lesiant ein cymunedau	Bethan Russell Williams, Prif Weithredwr Mantell Gwynedd
Is-grŵp Effaith newid hinsawdd ar lesiant ein cymunedau	Sian Williams, Pennaeth Gweithrediadau'r Gogledd Orllewin, Cyfoeth Naturiol Cymru

Mewn perthynas â'r ddau faes blaenoriaeth 'Iechyd a Gofal oedolion' a 'Lles a llwyddiant plant a phobl ifanc' cytunwyd i sefydlu un is-grŵp i gyfarch y ddwy flaenoriaeth sef Grŵp integredig Iechyd a Gofal Integredig y Gorllewin. **Arweinydd yr is-grŵp yw Ffion Johnstone, Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr.**

Is-grŵp Iechyd a Gofal Integredig	Ffion Johnstone, Cyfarwyddwr Ardal (Gorllewin), Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr
-----------------------------------	---

Ceir isod amlinelliad o strwythur llywodraethu'r is-grwpiau.

2. Llywodraethiant

2.1 Pwrpas y Bwrdd

Pwrpas y Bwrdd yw cydweithio ar draws ffiniau sefydliadol i wella llesiant economaidd, cymdeithasol, amgylcheddol a diwylliannol Gwynedd ac Ynys Môn.

Mae gan y Bwrdd bedair prif dasg:

- Paratoi a chyhoeddi asesiad o gyflwr llesiant economaidd, cymdeithasol, amgylcheddol a diwylliannol Ynys Môn a Gwynedd;
- Paratoi a chyhoeddi Cynllun Llesiant Lleol ar gyfer Ynys Môn a Gwynedd gan sefydlu amcanion lleol a'r camau y bwriedir eu cymryd i'w cyflawni;
- Cymryd pob cam rhesymol i gwrdd â'r amcanion lleol a sefydlwyd ganddynt;
- Paratoi a chyhoeddi adroddiad blynyddol sy'n sefydlu cynnydd y Bwrdd wrth iddo geisio cyflawni'r amcanion lleol.

2.2 Aelodaeth y Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus

Mae gan y Bwrdd 4 aelod statudol sef:

- **Awdurdodau Lleol Gwynedd ac Ynys Môn** (Arweinydd a Phrif Weithredwyr)
- **Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr** (Cadeirydd ac/neu Brif Weithredwr)
- **Gwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru** (Cadeirydd ac/neu Brif Swyddog)
- **Cyfoeth Naturiol Cymru** (Prif Weithredwr)

Yn ogystal mae'r gwahoddedigion statudol canlynol yn derbyn gwahoddiad i gyfranogi yng ngweithgaredd y bwrdd:

- Gweinidogion Cymru
- Cynrychiolydd Heddlu Gogledd Cymru
- Swyddfa Comisiynydd yr Heddlu a Throsedd Gogledd Cymru
- Cynrychiolydd y Gwasanaeth Prawf
- Y Trydydd Sector

Mae'r Bwrdd hefyd wedi gwahodd partneriaid allweddol yn yr ardal sy'n gweithredu swyddogaeth o natur gyhoeddus ac sydd â diddordeb materol yn llesiant yr ardal; darparu gwasanaethau cyhoeddus pwysig ac sydd yn gysylltiedig â pharatoi, gweithredu a darparu gwaith y bwrdd.

Mae gan y cynrychiolwyr sy'n aelodau o'r Bwrdd yr awdurdod i wneud penderfyniadau ar ran eu sefydliad. Ceir uchod gyfeiriad at drefniadau cyflawni'r BGC ac mae arweinyddion wedi eu pennu. Disgwylir bod arweinyddion yr is-grwpiau yn gyfrifol am sicrhau bod cynnydd wedi ei wneud yn eu meysydd gwaith, ac mae'n ddisgwyliedig eu bod yn darparu adroddiadau cynnydd yn chwarterol i gyd-fyn ag amserlen cyfarfodydd y Bwrdd. Y Bwrdd sy'n gyfrifol am gymeradwyo cynlluniau gweithredu'r is-grwpiau.

3. Cyflawni

Bydd y rhaglenni gwaith a gyflwynwyd gan yr is-grwpiau (uchod) yn adnabod camau gweithredu sy'n cyfarch y tymor byr, canolig a hir ar gyfer y chwe maes blaenoriaeth. Bydd y camau gweithredu yn ychwanegu gwerth at gynlluniau presennol partneriaid y Bwrdd. Os bydd yr is-grwpiau yn gwneud cais i'r BGC am adnoddau, bydd gwerthusiad ariannol o'r opsiynau a thystiolaethu gwerth am arian yn cael eu cyflwyno.

Mae'r pum is-grŵp a nodwyd uchod yn atebol i'r Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus mewn perthynas â chyflawni unrhyw waith a gomisiynir. Y grwpiau fydd hefyd yn argymhell y cyfeiriad i'r dyfodol yn y meysydd gwaith penodol. Disgwylir bod arweinyddion yr is-grwpiau yn adrodd yn ôl ar gynnydd yn chwarterol i Fwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus Gwynedd ac Ynys Môn. Bydd y cyfnod o gyflawni'r amcanion yn gyfle i bartneriaid y BGC ddangos eu parodrwydd a'u hymroddiad i weithio'n gydweithredol ac arloesol ar gynlluniau cyraeddadwy.

Bydd risgiau sy'n gysylltiedig â gwaith cyflawni'r Bwrdd Gwasanaethau yn cael eu hadnabod a'u monitro ar ffurf cofrestr risg. Bydd y gofrestr yn ddogfen weithredol fydd yn cael ei rheoli a'i ddiweddarau gan dîm cefnogol y BGC.

Mae'r BGC yn gweithredu yn unol â saith egwyddor, sef y pum egwyddor datblygu gynaliadwy cenedlaethol uchod, ynghyd â dau sydd wedi eu hychwanegu gan y Bwrdd sef 'Yr Iaith Gymraeg' a 'Chydraddoldeb'. Golyga hyn weithredu mewn modd sy'n ceisio sicrhau y bodlonir anghenion heddiw heb beryglu gallu cenedlaethau'r dyfodol i fodloni eu hanghenion eu hunain.

Er mwyn ymateb i'r amserlen o fewn Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol bydd y BGC yn cyhoeddi adroddiad blynyddol erbyn mis Awst 2018. Bydd y BGC yn cyflwyno'r adroddiad blynyddol i Bwyllgor Sgriwtini Ynys Môn cyn hynny er sylwadaeth.

4. Trefniadau Craffu

Bydd gwaith y Bwrdd yn cael ei wirio'n gyson gan Bwyllgorau Craffu / sgrwtini Cyngor Gwynedd a Chyngor Sir Ynys Môn. Bydd y BGC yn paratoi adroddiad blynyddol i ddangos cynnydd wrth iddo geisio cyflawni'r amcanion llesiant. Anfonir copi o bob adroddiad blynyddol i Weinidogion Cymru, y Comisiynydd, Archwilydd Cyffredinol Cymru a phwyllgorau craffu / sgrwtini y cynghorau.

Mae'r Ddeddf Llesiant a'r canllawiau cenedlaethol cysylltiedig¹ yn nodi 3 rôl ar gyfer pwyllgorau sgrwtini Awdurdodau Lleol wrth ddarparu atebolrwydd democrataidd i'r Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus:

- Adolygu trefniadau llywodraethu'r BGC
- Ymgynghorai statudol ar yr Asesiad Llesiant a'r Cynllun Llesiant
- Monitro cynnydd ymdrechion y BGC wrth weithredu'r Cynllun Llesiant

Mae'r Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus yn destun craffu gan Bwyllgor craffu / sgrwtini dynodedig awdurdodau lleol Gwynedd ac Ynys Môn yn bresennol. Cytunwyd ar sefydliad Y BGC bydd panel craffu ar y cyd rhwng y 2 sir yn cael ei ddatblygu i wneud y gwaith yma ar draws Gwynedd ac Ynys Môn. Bydd cyfarfod nesaf y BGC ar 10fed Rhagfyr 2018 yn rhoddi sylw i'r cerrig milltir a'r camau gweithredu allweddol mewn perthynas â sefydlu panel ar y cyd.

5. Ymgysylltu a chynnwys

Bydd y Bwrdd yn parhau i ymgymryd â pherthynas pwrpasol gyda'r bobl a'r cymunedau yn yr ardal, gan gynnwys plant a phobl ifanc, siaradwyr Cymraeg a'r rhai sydd â nodweddion a warchodir ym mhob agwedd o'i waith.

¹ Canllawiau ar gyfer Pwyllgorau Craffu Awdurdodau Lleol ar graffu ar Fyrdau Gwasanaethau Cyhoeddus

Bydd y Bwrdd yn ymrwymo i'r isod pan fyddent yn ymgymryd â'r gwaith ymgynghori ac ymgysylltu:

- Agor cyfarfodydd i'r cyhoedd ar adegau priodol er mwyn iddynt allu gweld a gofyn cwestiynau ynglŷn ag unrhyw eitem sylweddol ar y rhaglen.
- Gwahodd pobl â diddordeb i roi cyflwyniadau i'r Bwrdd ar unrhyw eitemau sy'n derbyn sylw. Fodd bynnag, bydd y Bwrdd yn ofalus ac yn sicrhau priodoldeb ei brosesau a'u bod yn ddiduedd a bydd y Bwrdd yn ymwybodol o'r risgiau a all godi pe canfyddir bod grŵp penodol yn cael mwy o fynediad at drafodaethau'r bwrdd neu fwy o ddylanwad arnynt.
- Bydd y Bwrdd yn cymryd camau ychwanegol y tu allan i'r cyfarfodydd er mwyn sicrhau bod llais y cyhoedd yn cael ei glywed ac yn cynorthwyo i ffurfio'r asesiad llesiant a'r cynllun llesiant. Disgwylir y bydd hwn yn cynnwys ymarferion a chyfleodd ymgynghori er mwyn i bobl godi a thrafod syniadau drwy drefniadau ymgysylltu ar-lein neu ddulliau eraill.
- Bydd y Bwrdd yn ystyriol bod y BGC yn destun craffu drwy Bwyllgor Craffu'r Cyngor (Cynghorau) ac mae'r broses hon yn darparu dull arall i'r cyhoedd ymgysylltu.

6. Adnoddau

Mae rheolaeth a chefnogaeth weinyddol ar gyfer y Bwrdd yn cael ei ddarparu gan Gyngor Sir Ynys Môn a Chyngor Gwynedd. Mae tîm cefnogi'r Bwrdd wedi ei sefydlu ac yn llawn ymgymryd a'u rôl o gefnogi'r gwaith y Bwrdd a'r is-grwpiau cysylltiedig.

Fel y cyfeirir uchod cyfrifoldeb pob aelod statudol yn gyfartal fydd adnoddau ar gyfer cyflawni gwaith yr is-grwpiau. Bydd y cyfraniadau yn cael eu cytuno a'i hadolygu gan y Bwrdd yn ôl y gofyn.

6 – Asesiad Effaith ar Gydraddoldeb [cynnwys effeithiau ar yr Iaith Gymraeg]

Bydd yr is-grwpiau cyflawni yn paratoi asesiadau effaith cydraddoldeb ac ieithyddol, ble mae hynny'n briodol, i gyd-fynd a'u cynlluniau gweithredu. Bydd yr asesiadau effaith yn ddogfennau byw fydd yn newid a datblygu ochr yn ochr â'r gwaith cyflawni.

7 – Oblygiadau Ariannol

-

8 – Atodiadau

-

9 - Papurau Cefndir (cysylltwch ag awdur yr Adroddiad am unrhyw wybodaeth bellach os gwelwch yn dda):

1. Cynllun Llesiant Gwynedd ac Ynys Môn